

Pravo bošnjačke zajednice na zdravstvenu zaštitu u regionu Župa, Prizren

Uvod

Tokom 2018. godine, **pravni pomoćnik ERAC-a** je identifikovao slučaj u kojem je prekršeno pravo na pristup i primanje zdravstvene zaštite. Region Župe, koji se nalazi u opštini Prizren, naseljen je većinom sa bošnjačkom zajednicom. Region trpi zbog nedostatka javnih usluga zdravstvene zaštite. U regionu postoji 9 hitnih centara hitne pomoći (AMC), 1 porodični medicinski centar (FMC) i 1 medicinska laboratorija. Pravni pomoćnik ERAC-a je istražio slučaj i posetio sela u regionu Župe u cilju dobijanja više informacija i da vidi koje mere su preduzete od strane lokalnih vlasti.

Postupak u predmetu

Tokom posete, pravni pomoćnik ERAC-a, je otkrio da su medicinski centri samo delimično funkcionalni i da im nedostaju zaposleni, što je rezultiralo nepravilnim zdravstvenim uslugama. U regionu Župe živi oko 11.000 stanovnika u 15 sela: Sredska, Pousko, Jablanica, Lokvica, Rečane, Živinjane, Planjane, Nebregošte, Manastirica, Struže, Donje Ljubinje, Gornje Ljubinje, Drajčići, Mušnikovo, Gornje Selo. Stanovnici ovih sela ukazuju na to da neka sela posećuje lekar samo jednom, ponekad dva puta, nedeljno, i tri puta nedeljno od strane medicinskog tehničara koji ne dolazi po rasporedu, već nasumično u toku radnog vremena. U manje naseljenim selima, nema AMC niti postoje sanitetska vozila da dovode pacijente u FMC, koji se nalazi u selu Rečane, što otežava onima koji ne poseduju lična vozila radi posete FMC.

Ipak, pravni pomoćnik ERAC-a je izvestio da u regionu živi 5 lekara i 8 medicinskih tehničara, ali da nisu zaposleni. Radna snaga je na raspolaganju; međutim, problem je bio sa finansijskim sredstvima koja se dodjeljuju u regionu od strane opštinske administracije.

Direkcija za zdravstvo u opštini Prizren je kontaktirana putem e-maila i poslato je nekoliko pitanja kako bi se dobilo više informacija u vezi sa ovim slučajem. Štaviše, pravni pomoćnik ERAC-a se sastajao sa Direkcijom za zdravstvo i to pitanje je takođe pokrenuto u Skupštini opštine Prizren. Tim iz opštinske direkcije za zdravstvo je posetio region da proceni uslove. Na osnovu hitnih potreba, situacija je olakšana kada je Ministarstvo zdravlja Kosova doniralo vozilo hitne pomoći Centru porodične medicine u Župi.¹

Pravni okvir i druga razmatranja

Distribucija medicinskih zdravstvenih ustanova na Kosovu vrši se kroz pravni okvir usvojen od strane Ministarstva zdravlja Kosova.² Središnji deo ovog okvira je Zakon o zdravstvu br. 04/L-125³ i Administrativno uputstvo (zdravstvo) br. 08/2017⁴. Gde je prema i jednom i drugom, ono što je predviđeno zakonom i administrativnim uputstvom, slučaj u region Župe u suprotnosti sa osnovnim pravom na zdravstvenu i socijalnu zaštitu.⁵

Ishod

Pomoćnik pravnika je nadgledao ovaj slučaj i kao rezultat njegovih napora zajedno sa predstavnicima bošnjačke zajednice, Direkcija za zdravstvo u opštini Prizren angažovala je lekara koji radi tri puta nedeljno, medicinske sestre i tehničare koji rade svakog radnog dana u FMC. Takođe, medicinska laboratorija je ponovo otvorena u novembru 2018. godine otkako je zatvorena 2014. godine.

Preporuke

Potrebno je češće praćenje zdravstvenih usluga od strane Ministarstva zdravlja. Štaviše, ljudi treba da traže svoja prava na pristup zdravstvenoj zaštiti u slučaju da smatraju da im je uskraćeno:

- podnošenjem žalbe, pozivajući se na ustavna prava i relevantne zakone
- slanjem u odgovarajuće opštine; u Direkciju za zdravstvo
- pokretanjem pitanja među vašim predstavnicima u Skupštini Opštine
- ukoliko je potrebno, predajte slučaj Ministarstvu zdravlja
- kako biste dobili podršku za slučaj, preporučujemo vam da kontaktirate vašu Kancelariju Zaštitnika građana.

¹ <https://kallxo.com/ministria-e-shendetesise-dhuron-dy-autoambulanca/>

² <https://msh.rks-gov.net/>

³ <https://www.kuvendikosoves.org/common/docs/ligjet/Law%20on%20Health.pdf>

⁴ <https://msh.rks-gov.net/wp-content/uploads/2017/01/Udhezim-Administrativ-08-2017.pdf>

⁵ <http://www.kryeministri-ks.net/repository/docs/Constitution1Kosovo.pdf>